

Damien Dekarz

Autor książki

Permakultura w ogrodzie

JADALNY LAS

Obfite zbiory o każdej porze roku

JADALNY LAS

[Kup książkę](#)

Tytuł oryginału: *La forêt comestible*

Copyright © Éditions de Terran, 2020

Copyright © for the Polish edition by PURANA 2022

Przekład: Elżbieta Traczewska-Zych

Kompleksowe opracowanie książki:
Agencja Wydawnicza Synergy Elżbieta Meissner
www.agencja-wydawnicza-synergy.pl

Zespół w składzie:
Konsultacja naukowa: dr Iwona Mróz
Redakcja: Beata Wieseń
Korekta: Natalia Nowak
Analiza tekstu: Magdalena Zabrocka – Lingventa
Skład, łamanie i adaptacja okładki: Barbara Kryska

ISBN: 978-83-66200-63-0

Wydawca:
Wydawnictwo PURANA
ul. Agrestowa 11, 55-330 Lutynia
tel.: 71 35 92 701, 603 402 482
e-mail: biuro@purana.com.pl
www.purana.com.pl
Facebook: FB Wydawnictwo Purana

Zapraszamy do naszej księgarni internetowej:
www.purana.com.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część tej książki nie może być powielana bądź przekazywana w jakiegokolwiek formie, żadnymi środkami elektronicznymi lub mechanicznymi, łącznie z fotokopiowaniem, nagrywaniem lub przez dowolny system przechowywania informacji, bez pisemnej zgody wydawcy.

Kup książkę

Damien Dekarz

JADALNY LAS

Obfite zbiory
o każdej porze roku

[Kup książkę](#)

Spis treści

Wprowadzenie	6
Człowiek to osobliwe stworzenie	6
Co to jest jadalny las?	7
Po co ta książka?	10
Moje ogrody jako przykłady	11
Jadalne lasy	19
Część I: Dlaczego warto założyć jadalny las	25
Zainspiruj się przyrodą	26
Wytwarzanie własnej żywności	26
Odtwarzanie ekosystemów	28
Kilka różnic między lasem jadalnym a rolnictwem przemysłowym	28
Drzewo, ten niezwykły byt	30
Część II: Zakładamy jadalny las	39
Projektowanie	40
Gleba	47
Mikoryza	53
Rośliny wiążące azot	54
Ściółkowanie	58
Siedem warstw roślinnych	61
Światło i cień	62
Obrzeża lasu	66
Pnącza	68
Część III: Szczepienie, cięcie	71
Szczepienie	72
Cięcie i brak cięcia	78
Formy drzew owocowych	85
Ogławianie	89
<i>Chop and drop</i>	91

Część IV: Projektujemy swoją działkę	93
Zaczynamy od łąki	94
Zaczynamy od rosnących drzew lub dzikiego lasu	98
Zaczynamy od sadu	99
Ogród warzywny i zboża	102
Żywopłot	104
Połączenia z ogrodem	113
Jak posadzić drzewo?	118
Kiedy sadzić?	121
Podlewanie	122
Część V: Poznajemy, wybieramy i rozmnażamy rośliny	123
Zapylenie drzew owocowych	124
Rozmnażanie roślin	128
Rośliny jadalne	134
Choroby	146
Ochrona przed „szkodnikami”	147
Część VI: Rośliny do jadalnego lasu	151
Wieloletnie rośliny wiążące azot z powietrza	153
Jadalne pnącza	156
Warzywa wieloletnie	159
Świeże plony przez cały rok	162
Jabłka	166
Część VII: Różnorodność w jadalnym lesie – zwierzęta i grzyby	171
Chów zwierząt w lesie	172
Pszczoły	180
Uprawa grzybów	182
Zakończenie	185
Bibliografia	186
Adresy szkółek	187
Linki do Internetu	188

Wprowadzenie

Człowiek to osobliwe stworzenie

Człowiek bez wątpienia stanowi część przyrody, choć nie dla wszystkich jest to oczywiste. Gdy mówimy o bioróżnorodności, wyobrażamy sobie na przykład biedronki, pandy, motyle, pszczoły itd. Ale także my, ludzie, tworzymy tę różnorodność, bowiem należymy do świata zwierząt.

Oczywiście *Homo sapiens* jest ssakiem wyjątkowym pod wieloma względami. Pomysłowość i żądza wiedzy pozwoliły mu stworzyć niezwykle narzędzia w celu ułatwienia sobie życia lub po prostu zaspokojenia ciekawości. To zwierzę z rzędu naczelnych rodziny człowiekowatych zbadało i skolonizowało wszystkie kontynenty. Odkrycia, jakich dokonało, pozwoliły mu dotrzeć na dno oceanów, wzbiec się w powietrze, a nawet odbyć pozaziemski lot i ujrzeć bezmiar przestrzeni. Dzisiaj wiemy, że wszystkie te działania mają olbrzymi wpływ na ekosystemy.

Mimo swojej pomysłowości człowiek jest podporządkowany tym samym zasadom co inne zwierzęta: do życia potrzebuje schronienia, zdrowego pokarmu i wody pitnej. Prawdopodobnie najbardziej niebezpieczną przygodą, która czeka nasz gatunek, będzie ochrona biotopu zdolnego do utrzymania bioróżnorodności, której częścią jesteśmy.

Uwzględniając to, że człowiek jest zwierzęciem i należy do świata przyrody, zdecydowanie oddzielał opiswane przeze mnie środowisko, które określam jako naturalne, od tego, które nim nie jest, co – mam nadzieję – ułatwi zrozumienie tej książki. Na przykład używam terminu „lasy naturalne” w odniesieniu do lasów, które wyrosły bez ingerencji człowieka, a różne elementy jadalnego lasu opisuję w osobnych rozdziałach i akapitach. Zastrzegam jednak, że aby dobrze zrozumieć las, trzeba go postrzegać jako złożony organizm, którego elementy są ze sobą powiązane i wzajemnie od siebie zależne. Tak jak jest to w wypadku współistniejących w nich gatunków roślin i zwierząt – losy jednego z nich wpływają na życie innych.

Homo sapiens – człowiek rozumny, pojawił się na Ziemi ok. 200, 300 tysięcy lat temu. Natomiast człowiek o współczesnych cechach istnieje od ok. 40 tysięcy lat. Na tle świata zwierząt człowiek wyróżnia się zaawansowaną psychiką, życiem społecznym i tworzeniem kultury, co pozwoliło mu na całkowite zdominowanie i podporządkowanie sobie środowiska.

Słowa przestrogi

Człowiek ma skłonność do wyjaśniania działania przyrody tak, jakby wszystko już wiedział, a przecież nowe odkrycia ujawniają fakty, które przeczą jego wcześniejszym przekonaniom. Nie udaję więc, że rozumiem wszystkie procesy naturalne, i zachowuję czujność, gdy spotykam się z ludźmi zbyt pewnymi swoich racji. Proponuję, byśmy pozostali pokorni wobec złożoności życia. Poza tym, że przeprowadzam własne eksperymenty, interesują mnie prowadzone przez innych liczne badania nad roślinami, zwierzętami, bakteriami, grzybami itd. Jak dotąd jednak zyskałem tylko pewność, że jeszcze bardzo długo nie uzyskamy odpowiedzi na wszystkie nurtujące nas pytania. Nie wahajcie się więc szukać informacji w wielu źródłach, by mieć jak najszerszą wiedzę.

Co to jest jadalny las?

Jadalny las to model agroleśnictwa podobny do lasu dziko rosnącego. Jest znany pod wieloma nazwami. Niektórzy wolą: „ogród leśny”, „las owocowy”, „las karmiący”, „sad wielopiętrowy” itd. Wszystkie te określenia są bliskoznaczne i będę je w tej książce stosował zamiennie.

Najczęściej jednak używam nazwy „jadalny las”. Dlaczego? Lasy dziko rosnące są źródłem inspiracji tego sposobu uprawy i to one stanowią dla mnie punkt wyjścia. We Francji i na większości obszarów znajdujących się w strefie klimatu umiarkowanego przyroda dąży do osiągnięcia stadium lasu, który uważam za system najbardziej odporny i wartościowy. Słowo „jadalny” oznacza, że wśród wielu korzyści, których las dostarcza człowiekowi (dowiemy się o nich później), jest także produkcja żywności. W nazwie „ogród leśny” brakuje tego, co wydaje mi się najważniejsze.

Pisząc, że przyroda dąży do stania się lasem, mam na myśli to, że jeśli pozostawi się działkę bez ingerencji człowieka, to po 20 latach, bez żadnego wysiłku z naszej strony, na tym kawałku ziemi będzie rósł młody las. Dodam, że niezależnie od wielkości działki zawsze będzie to ten sam model, który pojawia się samostannie i jest dostosowany do lokalnych warunków klimatycznych (temperatury, nasłonecznienia, opadów, kierunku i siły wiatru), glebowych (żywności, wilgotności), topograficznych (ukształtowania terenu) oraz czynników biologicznych (aktywności zwierząt). Przyroda nie dba o wirtualne granice naszych planów katastralnych. Jest więc możliwe założenie lasu nawet na małym skrawku ziemi.

W małym ogrodzie możliwe jest założenie jadalnego minilasu zainspirowanego przyrodą. Miejsce produkcji owoców i warzyw, zachęcające zarazem do tworzenia bioróżnorodności, niekoniecznie musi się znajdować w dużej, wiejskiej posiadłości.

Zastosowanie zasad jadalnego lasu jest możliwe nawet na balkonie. Zresztą miasto stwarza korzystny mikroklimat dzięki ciepłu wydzielanemu przez budynki i osłonie z betonowych ścian. Dzięki odrobinie wyobraźni każda przestrzeń może stać się miejscem uprawy.

W lesie naturalnym znajdziemy drzewa różnej wielkości, krzewy, grzyby i pnącza. A zatem w jadalnym lesie winorośl może się pięć po jabłoni rosnącej obok leszczyny, maliny, truskawki i boczników. W tej książce proponuję typ produkcji żywności, który wykorzystuje naturalny pęd natury, wprowadzając jednocześnie drzewa i inne rośliny jadalne. Pokażę, że możliwe jest również dodanie do niego zwierząt i grzybów.

Podsumowując: dla mnie jadalny las to sposób produkcji żywności we współpracy z przyrodą.

W jadalnym lesie zbiory są obfite i różnorodne.

Po co ta książka?

Napisanie tej książki było dla mnie oczywiste. Jestem miłośnikiem drzew i spędzam życie na ich sadzeniu. Próbuję stworzyć wokół siebie jadalny las i chciałbym, żeby takich ludzi jak ja było coraz więcej.

Uważam, że lasy mogą rozwiązać wiele współczesnych problemów ludzkości. Pobierając dwutlenek węgla (CO_2) z powietrza, magazynują zawarty w nim węgiel, pozwalają na zachowanie bioróżnorodności, urozmaicają krajobrazy itd. (patrz: „Zastosowanie drzew i korzyści, jakie one dają”, s. 35).

Ponadto ten sposób uprawy pozwala produkować duże ilości owoców, liści, jadalnych korzeni, a także drewna do budownictwa i ogrzewania, przy minimalnym nakładzie środków. Lasy są zdolne do tworzenia bez naszej ingerencji żyznej gleby, bo z roku na rok polepszają jej właściwości.

Istnieje wiele książek na temat ogrodnictwa, warzywnictwa, pielęgnowania drzew, które uważam za bardzo przydatne. Należy do nich także publikacja mojego autorstwa *Permakultura w ogrodzie miesiąc po miesiącu*. Natomiast bardzo mało jest książek poświęconych jadalnym lasom – prawdopodobnie dlatego, że brakuje konkretnych przykładów takich upraw. Dlatego jestem szczęśliwy, że mogę się podzielić doświadczeniami i wiedzą na ten pasjonujący temat.

Ta książka jest zaproszeniem do naśladowania przyrody. Oprócz porad, które możecie przeczytać lub usłyszeć, proponuję obserwować naturę i czerpać z niej

W czerwcu cieszymy się wspaniałym kwitnieniem kasztanów jadalnych.

inspiracje. Według mnie bowiem oferuje ona optymalne rozwiązania. Najlepsze miejsce do czytania tej książki znajduje się bez wątpienia w sercu zielonego lasu.

Chciałbym, abyście przyjęli tę książkę jako promyk nadziei w czasie postępującej degradacji środowiska.

Łatwo jest popaść w desperację z powodu stanu naszej planety i bioróżnorodności. Kapitalistyczny styl życia nie przynosi nam tylko szczęścia. Po zaangażowaniu się w projekt ogrodu leśnego, nie trzeba długo czekać, aby stwierdzić, że gleba w naszym ogrodzie poprawia się, bioróżnorodność wypełnia najbliższe otoczenie, a nasza produkcja jest z roku na rok coraz lepsza. Wielkość działki nie jest istotna. Ważne są metody naturalne.

Ideą tej książki jest zaproponowanie różnych modeli upraw, by każdy mógł wybrać to, co mu najbardziej odpowiada. Nie proponuję tworzenia wyłącznie ogrodów podobnych do lasów, gdzie wszystkie rośliny są gęsto ze sobą splecione. Poprzez tę książkę pragnę przede wszystkim sprawić, aby czytelnik zapragnął sadzić drzewa i inne rośliny jadalne, żeby ponownie zalesić środowisko. W tekście, na fotografiach i rysunkach, znajdziecie propozycje uprawy na małych działkach miejskich, jak również dużych działkach na terenach wiejskich. Będziecie mogli wybrać, w zależności od waszych upodobań, między uprawami dobrze zorganizowanymi i bardziej swobodnymi. Możecie zdecydować się na dzikie rośliny i zwierzęta lub rozważyć hodowlę zwierząt gospodarskich i uprawiać gatunki egzotyczne. Tak naprawdę bowiem każdy las jest wyjątkowy i podobny do swego twórcy. Tak jak każdy z nas ma wiele twarzy, tak poszczególne strefy w każdym ogrodzie będą się od siebie różnić. Popieram różnorodność projektów i próbuję zachować otwartość i ciekawość wobec oryginalnych pomysłów.

Moje ogrody jako przykłady

Miałem szczęście pielęgnować drzewa w różnych warunkach. Spędziłem dzieciństwo na wsi w południowej Francji i tam sadziłem swoje pierwsze drzewa. Bardzo dobrze pamiętam ten czas spędzony przy figowcach i oliwkach posadzonych przez moich przodków.

Później trochę podróżowałem i sadziłem drzewa w Peru. Wydaje mi się, że peruwiańska Amazonia bardzo mnie zainspirowała w kwestii projektowania jadalnych lasów. Potem robiłem to samo w Maroku, niedaleko Sahary.

Następnie przeprawiłem się autostopem przez mauretańską Saharę do Senegalu i tam wysiewałem nasiona baobabu.

Odkąd moją główną działalnością stało się upowszechnianie permakultury i systemów regeneracyjnych, miałem szczęście obserwować i uprawiać

Mógłbym wymieniać inne inspirujące przykłady, ale wolę zachęcić was do założenia waszego własnego jadalnego lasu.

Ogród jadalny pochodzący ze szkółki Peyreladas w Creuse

Wspaniały ogród leśny Fabrice'a Desjours'a, założyciela stowarzyszenia „Forêt gourmande” i autora książki *Jardins-forêts*.

Część I

Dlaczego warto założyć jadalny las?

Pnącza

Po lewej: Kiwi jest szybko rosnącym pnączem o wijących się pędach. Trzeba dopilnować, aby pnącza nie pokryły młodych drzew. Po prawej: Kolczoch jadalny przyczepia się do podpory za pomocą wąsów.

Przed sadzeniem pnączy warto zapoznać się ze sposobem ich „zasiedlania” i szybkością wzrostu. W jaki sposób będą się wspinać i przyczepiać do drzew? Jaki wpływ będzie to miało na inne rośliny? We wszystkich wypadkach trzeba sprawdzić, czy pnącza nie są zbyt ekspansywne dla sąsiadujących z nimi młodych drzew. Możliwe, że trzeba będzie je przyciąć, aby uniknąć tego rodzaju kłopotów. Należy zdawać sobie sprawę z tego, że niektóre wijące się pnącza mogą zadusić drzewa owocowe.

Różne rośliny pnące

- **Rośliny, które nie mają organów czepnych:** wytwarzają długie pędy bez żadnych konkretnych „zaczepów” (niekiedy z wyjątkiem kolców lub cierni). Należą do nich m.in.: róża pnąca, jeżyna, jaśmin nago-kwiatowy (zimowy), pomidor.
- **Rośliny z korzeniami czepnymi i tarczkami czepnymi (przylgami):** mogą łatwo przywrzeć do ściany dzięki systemowi czepnemu. Są to m.in.: bluszcz, hortensja pnąca, winobluszcz.
- **Rośliny mające wąsy:** owijają się wokół podpór: winorośl, powojnik (funkcję wąsów pełnią ogonki liściowe), męczennica, dynia, ogórek, kolczoch.
- **Pnącza:** owijają się wokół rośliny-podpory. Ten sposób rozwoju grozi zaduszeniem roślin, wokół których owijają się wąsy. Może się zdarzyć, że glicynia zadusi młode drzewo-gospodarza (które jest podporą).

Kiwi wspina się po młodym dębie.

Dynie mogą być ciężkie. Trzeba wziąć pod uwagę, czy pną się po konstrukcjach mogących unieść ich ciężar.

Po lewej: Lipa Henry'ego tworzy oryginalne liście. Jest interesująca z powodu późnego kwitnienia, które rozpoczyna się w sierpniu (inne lipy kwitną dużo wcześniej). Po prawej: Wysiew kwiatów u podstawy młodych drzew owocowych pozwoli przyciągnąć i wyżywić owady zapylające.

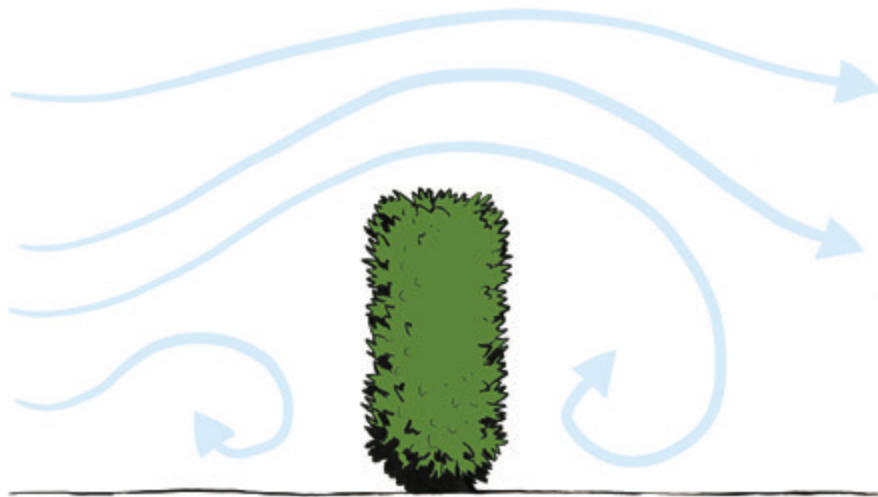

Wcześnie rozwijające się kwiaty wierzby iwy cieszą się ogromnym zainteresowaniem owadów zapylających.

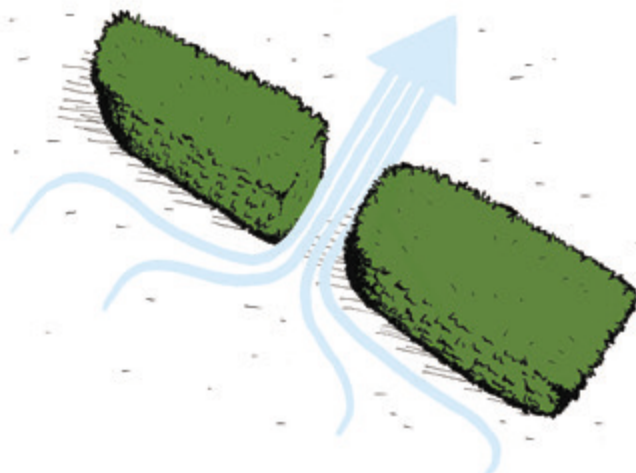
Żywopłot i mikroklimat

Do wielu zalet żywopłotu (zapewnienie prywatności, wygłuszenie hałasu, owoce, miód, pasza) należy także możliwość tworzenia różnych mikroklimatów dzięki kontrolowaniu cyrkulacji mas powietrza.

Żywopłoty mogą tworzyć korzystne lub szkodliwe mikroklimaty w zależności od warunków i naszych potrzeb.

Żywopłot z drzew iglastych może stanowić szczelną barierę dla wiatru. Wbrew temu, co mogłoby się wydawać, nie zawsze jest to korzystne, ponieważ za takim żywopłotem powstają turbulencje.

Żywopłot wiatroszczelny, ale z przerwą, może wytworzyć efekt lejka. Wiatry mogą być bardzo gwałtowne zarówno w powstałym korytarzu, jak i za nim.

Wysiewamy drzewa

Siew letni: Po zjedzeniu owoców pestkowych (śliwka, brzoskwinia, morela, wiśnia...) natychmiast posadźcie pestki w doniczce lub bezpośrednio w glebie. Będą czekać do wiosny, zanim wykiełkują. Jeśli mieszkacie w rejonie, w którym zimy nie są wystarczająco mroźne (bardzo mało przedziałów czasowych z ujemną temperaturą), możecie włożyć je do zamrażalnika (okres spoczynku zimowego) i wyjąć wiosną. Większość pestek nie skiełkuje, jeśli nie spędziły kilku tygodni w ujemnej temperaturze. Ten okres spoczynku pozwala im wykiełkować na wiosnę, kiedy warunki są sprzyjające.

Siew jesienny: Jesienią można wysiewać nasiona jabłek czy gruszek do doniczek (wysiane do gruntu są często zjadane przez różne zwierzęta). Pozostawcie je na zewnątrz aż do wiosny – wiele z nich wykiełkuje. Dla lepszego skiełkowania można przechować nasiona przez osiem tygodni w lodówce, w wilgotnej wacie – dzięki temu współczynnik sukcesu będzie bliski 100%. Jesień jest również dobrym okresem do wysiewu orzechów włoskich, orzechów laskowych czy kasztanów.

Po lewej: Mała jabłoń z siewu. Po prawej: Nasiona drzew można wysiewać do jakichkolwiek doniczek, ale im są one głębsze, tym lepiej dla rozwoju systemu korzeniowego.

Zachęcam wszystkich do sadzenia jadalnych lasów. Jest to prosta czynność, która nic nie kosztuje, a pozwala uzyskać wiele wytrzymałych drzew owocowych. Jeżeli nie macie miejsca dla dodatkowych drzew, możecie wysiewać nasiona do doniczek. Przyjemnie będzie móc podarować je później przyjaciołom, sąsiadom lub członkom rodziny.

Sadzonka i odkład

Rozmnażanie przez odkłady i sadzonkowanie umożliwia uzyskiwanie identycznych roślin. Jeśli rozmnożycie je tymi metodami, otrzymacie klony – potomstwo o tych samych cechach. Sposób ten można wykorzystywać w wypadku roślin takich jak wierzba, porzeczka, figowiec, bez czarny, kolcowój (goji) czy rozmaryn.

Zimą przygotujcie pocięte kawałki młodych pędów i umieśćcie je w doniczkach. Trzeba je zakopać do połowy w próchnicznej ziemi tak, by przynajmniej jedno oczko znajdowało się pod ziemią i jedno nad nią.

Rozmnażanie przez odkłady

Niską gałąź przyginamy do gleby, a następnie przykrywamy ją ziemią, aby wytworzyła korzenie i była niezależna od rośliny macierzystej. Nowa roślina – klon – może pozostać na miejscu lub można ją przesadzić.

południe od was i w miejscach niżej położonych pod kątem zdolności roślin do adaptacji. Nawet jeśli nietypowe rośliny (takie jak te przedstawione wcześniej) są atrakcyjne, polecam wam pozostawić dużą przestrzeń dla roślin charakterystycznych dla danego terenu. Odkąd interesuję się roślinami jadalnymi, posadziłem kilkaset różnych gatunków. Poniosłem duże wydatki i przekonałem się, że niektóre oryginalne odmiany były zbyt delikatne lub za mało produktywne w porównaniu z tymi powszechnymi. Oczywiście zachęcam do eksperymentowania, ale jednocześnie radzę nie zapominać o podstawowych wartościach.

Odmiana figowca 'Brown Turkey' jest partenokarpiczna (patrz: „Co warto wiedzieć o owocowaniu”, s. 124) i bardzo dobrze przystosowana do zimnego klimatu. Części nadziemne wytrzymują mróz do -17°C . Roślina może przetrwać mróz i odbić od korzenia przy temperaturze -20°C .

Choroby

Należy wybierać rośliny odmian odpornych na choroby. Wydaje mi się bowiem, że odporność na różne patogeny jest ważniejsza niż niezwykle owoce czy ulistnienie.

- Winorośl 'Isabell' i 'Noah' są odporne na prawie wszystkie choroby.
- Jabłoń 'Ariane', 'Topaz' i 'Ligita' są odporne na parcha jabłoni.
- Brzoskwinie 'Amsden' i 'Precoce de Hale' są odporne na kędzierzawość liści brzoskwini.

Istnieją rozmaite odmiany mniej lub bardziej odporne na różne choroby. Przed dokonaniem wyboru drzew warto o tym pomyśleć i omówić tę kwestię ze szkółkarzem. Najlepszym sposobem na uzyskanie zdrowych drzew jest uprawianie ich w żywej glebie, zasobnej w materię organiczną i grzyby.

Dobra, żyzna gleba zaoszczędzi nam wielu kłopotów. Nawet najbardziej wrażliwe drzewa owocowe będą mogły z niej czerpać, uzyskując wszystko, czego potrzebują, żeby się zdrowo rozwijać.

Ochrona przed „szkodnikami”

Obserwując ogród, można zauważyć, że sójki i sroki współpracują z wiśniami i śliwami, mimo że zjadają ich owoce. Jest to wynikiem długiej koewolucji. Gdy owoce nie nadają się jeszcze do jedzenia, ptaki te żywią się gąsienicami i innymi małymi zwierzętami, które mogłyby uszkodzić liście drzew, gdyby było ich zbyt dużo. Wprawdzie gąsienice zjadają liście, ale po przeobrażeniu się w motyle uczestniczą w zapylaniu kwiatów. Wszystko jest w harmonijnej równowadze, którą możemy dopełniać. Lubię obserwować gąsienice na drzewach, patrzeć, jak ptaki zjadają owoce, i uczestniczyć w tym cyklu przez wysiewanie nasion owoców, które zjadłem. Rozumiem jednak chęć walki z ptakami, które ogołcają z owoców nasze jedyne owocujące drzewo wiśni czy śliwy.

W lesie małe „szkodniki” są zjadane przez drapieżniki: osy zjadają muchy, biedronki ograniczają obecność mszyc, biegacze (chrząszcze) żywią się ślimakami, a ptaki gąsienicami.

Biedronki i mszyce na szczawiu. Dziko rosnące rośliny wokół drzew owocowych stanowią pożywienie dla wielu zwierząt. Dzięki tej różnorodności ogród leśny ma zapewnioną równowagę i problemy ze szkodnikami nie występują w nim zbyt często.

JADALNY LAS

Wyobraźcie sobie zalesiony ogród, po którym będziecie się przechadzać podczas zbierania owoców niezależnie od pory roku. Miejsce, w którym będziecie zrywać kiwi i fasolę z pędów owiniętych wokół gałęzi gruszy albo truskawki dojrzewające pod gronami porzeczki, albo sałatę rosnącą pod owocami świdośliwy... To wszystko jest w zasięgu ręki tych, którzy zaangażują się w projekt jadalnego lasu.

Opierając się na doświadczeniu nabywanym we Francji, Damien Dekarz daje nie tylko instrukcje, lecz także wiele przykładów, które umożliwiają stworzenie własnego ogrodu leśnego. Dzięki tej książce, opatrzonej licznymi zdjęciami i pięknymi rysunkami, będziecie mogli stworzyć miejsce obfitości zachowujące różnorodność biologiczną.

Nie będziecie mieli potrzeby stosowania insektycydów, herbicydów czy fungicydów, aby uzyskać obfite plony. Autor zamieszcza wiele prostych, praktycznych i przystępnie opisanych informacji na temat szczepienia, cięcia, zapylania, sadzenia i wszelkich innych zabiegów, które zapewnią wam sukces w realizacji projektu.

Opis ponad 230 roślin użytkowych, uprawy grzybów oraz chowu zwierząt umożliwi wam uzyskanie ogromnej różnorodności produktów spożywczych.

**Autor jest twórcą kanału na YouTube
„Permakultura, agroekologia itd.”**

Damien Dekarz

Dzieciństwo spędził na obserwowaniu przyrody, a więc także i francuskich lasów. Później wiele podróżował i obserwował różne biotopy, jak na przykład las amazoński, który stał się dla niego źródłem inspiracji. W 2009 roku posadził w Var swój pierwszy prawdziwy jadalny las – stało się to przed przystąpieniem do sadzenia drzew na potrzeby innych projektów. Jego niezwykle ogrody są regularnie odwiedzane, a eksperymenty w dziedzinie permakultury i agroekologii, dzięki filmom zamieszczanym przez niego w Internecie, śledzi kilkaset tysięcy ogrodników.

Odwiedź nas na stronie
www.purana.com.pl

Kup książkę

ISBN 978-83-66200-63-0

9 788366 200630

Ilustracje: © David Brout © AdobeStock © Shutterstock
Koncepcja graficzna: © Aurelie Pello and Meline Coyjja

